

niszteri Bizottságot, hogy illetékes szerveken keresztül készítsék el a gyermekbarát igazságügy európai irányelveit.

15. A Közgyűlés üdvözli a „Gyermekekért a gyermekekkel együtt felépítendő Európa” című program keretében elért haladást, és felszólítja a Miniszteri Bizottságot a gyermekek részvételét célzó jelenlegi projekt tagállamokon és az Európa Tanácson belüli támogatására és továbbfejlesztésére, beleértve a Szervezet dokumentumairól szóló gyermekbarát tájékoztatási módszer kialakítását.

16. Végezetül a Közgyűlés felszólítja a Miniszteri Bizottságot, hogy kérje fel a kormányokat arra, hogy:

16.1. támogassák anyagilag is a gyermekek és kiskorúak által irányított szervezetek létrehozását és megfelelő működését, biztosítva, hogy ne legyen akadálya a gyermekek önmegvalósításának;

16.2. vonják be ezeket a szervezeteket, hogy azok valamennyi tagállamban kísérjék továbbra is figyelemmel az ENSZ gyermekek jogairól szóló egyezményét, valamint az Európa Tanács vonatkozó szerződéseinek végrehajtását, és a tagállamok által a gyermekek jogainak megvalósítása tekintetében vállalt egyéb kötelezettségeket.

A Miniszteri Bizottság Rec 2006/19. sz. ajánlása a tagállamok részére a pozitív szülői magatartás támogatásának politikájáról

■ (ELFOGADTA A MINISZTERI BIZOTTSÁG 2006. DECEMBER 13-ÁN A MINISZTERHELYETTESEK 983. ÜLÉSÉN)

A Miniszteri Bizottság – az Európa Tanács alapszabályának 15. b. cikke alapján –

figyelembe véve, hogy az Európa Tanács célja, hogy a tagállamok között nagyobb egyetértés alakuljon ki, többek között a közös szabályok elfogadásának támogatása terén;

hivatkozással az Európa Tanács gyermekek és családok ügyében kifejtett munkájára, és általánosságban újra megerősítve a következő jogi eszközöket:

– az Emberi Jogokról és Alapvető Szabadságjogokról szóló Egyezményt (5. ETS), amely mindenki, így a gyermekek jogát is védi;

– az Európai Szociális Chartát (35. ETS) és a módosított Európai Szociális Chartát (163. ETS), kimutatva, hogy „a családnak, mint a társadalom alapegységének joga van a megfelelő társadalmi, jogi és gazdasági védelemre teljes körű fejlődésének biztosítása érdekében” (16. cikk);

– a gyermekek jogának gyakorlásáról szóló Európai Chartát (160. ETS);

– a gyermekekkel való kapcsolattartásról szóló Chartát /192. ETS);

– a Miniszteri Bizottság által a tagállamoknak tett ajánlásokat: a szülői feladatokról szóló R 84/4.; a munka és a családi élet összeegyeztetéséről R (85) 4.; az egy szülő családok egészségügyi ellátásának biztosításáról és támogatásáról szóló R 97/4.; a gyermekek családi és társadalmi életben való részvételéről szóló R 98/8.; a bentlakásos intézetekben élő gyermekek jogairól szóló Rec(2005)5., valamint a fogyatékkal élő emberek jogainak és társadalomban való részvételének elősegítésére létrejött Európai Cselekvési Terv Tanácsáról szóló Rec(2006)5.: a fogyatékkal élő emberek életminőségének javítása Európában 2006–2015 között;

szem előtt tartva a társadalmi kohézió módosított társadalmi stratégiáját, amely szerint a család az a hely, ahol a társadalmi kohéziót először gyakorolják és tanulják, és hogy a társadalmi kohézió

ónak – miközben teljes mértékben figyelembe veszi a magánszférára és a civil társadalom függetlenségét – segítenie kell a családokat;

emlékeztetve a Parlamenti Közgyűlés szülők korszerű családon belüli felelősségéről és társadalmi támogatásáról szóló 751/1975. számú ajánlására; a családpolitikáról szóló 1074/1988. sz. ajánlásra; a gyermekek jogáról szóló 1121/1990. sz. ajánlásra; a gyermekek jogainak nemzetközi elfogadásáról szóló 1443/2000. sz. ajánlásra; a szülők és tanárok gyermekek oktatásában játszott szerepéről szóló 1501/2000. sz. ajánlásra; a gyermekekre vonatkozó európai stratégia (1286/1996. sz. ajánlás) követésével a 21. századi társadalom felépítéséről szóló 1551/2002. sz. ajánlásra; a családi közvetítésről és a nemek egyenlőségéről szóló 1639/2003. sz. ajánlásra; a gyermekek testi fenntartásának európai szintű tilalmáról szóló 1666/2004. sz. ajánlásra; a Parlamenti Közgyűlés 1601/2003. ajánlásának követésével az intézetekben élő gyermekek jogairól szóló 1698/2005. sz. ajánlásra;

hangsúlyozva az ENSZ Gyermekek Jogairól szóló Egyezménynek fontosságát, amelyet az Európa Tanács valamennyi tagállama aláírt, és amelynek alapelveit mindig figyelembe kell venni a gyermeknevelésnél;

emlékeztetve az állam- és kormányfők harmadik csúcstalálkozója (Lengyelország, Varsó, 2005. május) és azon kötelezettségvállalására, hogy teljes mértékben teljesítik az ENSZ Gyermekek Jogairól szóló Egyezményében lefektetett kötelezettségeket, hatékonyan támogatják a gyermekek jogainak érvényesítését, és konkrét intézkedéseket tesznek a gyermekek elleni erőszak mindenféle formájának gyökeres kiirtására, valamint arra, hogy megvalósítsák a 2006. április 4-én és 5-én Monacóban elindított „A gyermekekért és gyermekekkel felépítendő Európa” című programot;

hivatkozással az európai családjogi miniszterek 28. ülészakán (Portugália, Lisszabon, 2006. május 16-17.) kiadott záróközleményre és politikai nyilatkozatra, különösen:

– elismerve, hogy – bár a szülői magatartás a család magánügye – azt közügynek kell tekinteni, és minden szükséges intézkedést meg kell tenni a szülők támogatására és a pozitív szülői magatartáshoz szükséges feltételek megteremtésére;

– emlékeztetve arra, hogy az Európa Tanács keretében kötelesek közös európai politikát támogatni és megvalósítani a családügyek és a gyermekek jogai terén;

elismerve, hogy a gyermek jogokkal bíró személy, beleértve a védelemre és részvételre, véleményük kifejezésére, meghallgatására és a véleményük figyelembe vételére irányuló jogukat is;

emlékeztetve arra, hogy az állami hatóságoknak rendkívül fontos szerepet kell játszaniuk általában a családok, és különösen a szülők támogatásában, amelynek a családpolitika három alapelemén keresztül kell kifejeződniük: állami juttatások és adózás, a munka és a családi élet közötti egyensúly megteremtése, gyermekgondozás és egyéb szolgáltatások;

figyelembe véve, hogy a család a társadalom legfontosabb egysége, és a szülői magatartás alapvető szerepet játszik a társadalomban és annak jövőjében;

tudatában annak a sok változásnak és kihívásnak, amellyel a családok manapság találkoznak, és amelyek megkövetelik, hogy a szülői szerep nagyobb figyelmet és jobb támogatást kapjon, figyelembe véve, hogy az ilyen támogatás elengedhetetlen a gyermekek, a szülők és a társadalom egésze számára;

felismerve, hogy a társadalom minden szintjének szerepet kell játszania a gyermekek, szülők és családok támogatásában;

figyelembe véve, hogy az állami hatóságok – a gazdasági és társadalmi szervekkel és a civil társadalommal karöltve – a szülői szerep támogatására tett intézkedések révén segíthetik a társadalom egészségesebb és sikeresebb jövőjét, valamint a családi élet javítását célzó törekvéseket;

tudomásul véve, hogy ágazatokon átnyúló és összehangolt megközelítésre van szükség;

azon eltökélt szándéktól vezérelve, hogy a szülők támogatásának elengedhetetlen részeként, és a gyermekek jogai tiszteletben tartása és megvalósítása biztosításának eszközeként segítse a pozitív szülői magatartást;

a következőket ajánlja a tagállamok kormányainak:

– ismerjék el a családok és a szülői szerep fontosságát, és tehermentsék meg a pozitív szülői magatartás szükségszerű feltételeit a gyermekek legjelentősebb érdekeinek figyelembevételével;

– hozzanak meg minden szükséges jogalkotási, államigazgatási, pénzügyi és egyéb intézkedést, szigorúan betartva az ezen ajánlás mellékletében lefektetett elveket.

A Rec 2006/19. ajánlás melléklete

1. FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

Ezen ajánlás alkalmazásában:

„Szülők” alatt szülői hatáskörrel és felelősséggel rendelkező személyek értendők;

„Szülői magatartás” alatt a gyermekek gondozása és felnevelése érdekében a szülőkre háruló valamennyi szerep értendő. A szülői magatartás középpontjában a szülő és gyermekek közötti együttműködés áll, és az a gyermekek fejlődésére és önmegvalósítására vonatkozó jogokkal és kötelezettségekkel jár;

„Pozitív szülői magatartás” alatt a gyermek alapvető érdekei alapuló olyan szülői magatartás értendő, amely nevel, képesítést fejleszt, erőszakmentes, eligazítást ad és irányt mutat, megszabja a határokat, és lehetővé teszi a gyermek teljes körű fejlődését.

2. A POLITIKÁK ÉS INTÉZKEDÉSEK ALAPELVEI

A szülői magatartás támogatását célzó politikáknak és intézkedéseknek:

i. jogokon alapuló megközelítést kell alkalmazniuk: ezalatt a gyermekek és szülők jogokkal és kötelezettségekkel rendelkező személyekként való kezelése értendő;

ii. az érintett egyének önkéntes döntésén kell alapulniuk, kivéve, ha az állami hatóságoknak a gyermek védelme érdekében kell beavatkozniuk;

iii. el kell ismerniük, hogy a gyermekekért elsődlegesen a szülők a felelősek, a gyermek alapvető érdekeinek megfelelően;

iv. a szülőkre és gyermekekre úgy kell tekinteniük, mint olyan partnerekre, akiknek – adott esetben – részt kell venniük a velük kapcsolatos intézkedések meghozatalában és végrehajtásában;

v. a szülők egyenlő részvételén kell alapulniuk, és tekintetbe kell venniük, hogy azok együtt alkotnak egységet;

vi. garantálniuk kell a gyermekek egyenlő lehetőségeit, nemre, helyzetre, képességekre vagy családi állapotra való tekintet nélkül;

vii. figyelembe kell venniük a megfelelő életszínvonal fontosságát a pozitív szülői magatartás vállalásához;

viii. a pozitív szülői magatartás világosan kifejezett fogalmán kell alapulniuk;

ix. a szülőkhöz, valamint a gyermekgondozásban, egészségügyben és oktatásban kulcsszerepet játszó és a gyermekek iránti társadalmi felelősséggel rendelkező személyekhez kell szólniuk, akiknek ugyancsak tiszteletben kell tartaniuk a pozitív szülői magatartás alapelveit;

x. pluralista megközelítés alkalmazásával kell elismerniük a szülői magatartás különböző fajtáit és a különféle szülői helyzeteket;

xi. pozitív megközelítést kell alkalmazniuk a szülők képességei tekintetében, kiemelt súlyt fektetve az ösztönzésre;

xii. hosszú távra kell szólítani, hogy garantálható legyen az adott politika stabilitása és folyamatossága;

xiii. biztosítaniuk kell a nemzeti vagy országos szintű közös elvi szabályok számának minimumra korlátozását, hogy elő tudják segíteni az egyenlő helyi szintű szabályokat, és hogy helyi szolgáltatási hálózat jöjjön létre a szülői magatartás támogatására;

xiv. biztosítaniuk kell a minisztériumok közötti együttműködést, ösztönözve és összehangolva a különböző minisztériumok, az érintett intézmények és szervezetek e területen végzett munkáját, hogy koherens és átfogó politika valósulhasson meg;

xv. nemzetközi szinten koordinálnak kell lenniük, lehetővé téve az ismeretek, tapasztalatok és helyes gyakorlatok cseréjét a pozitív szülői magatartásokra vonatkozó irányelvek alkalmazásánál.

■ 3. CÉLKITŐZÉSEK

A kormányoknak a pozitív szülői magatartással kapcsolatos politikáikat és programjaikat azzal a céllal kell megszervezniük, hogy az alábbi háromféle célkitűzés megvalósuljon:

i. a pozitív szülői magatartás feltételeinek megteremtése annak biztosításával, hogy mindazok, akik gyermeket nevelnek megfelelő szintű és fajtájú (anyagi, pszichológiai, szociális és kulturális) erőforráshoz jussanak, és hogy a jellemző életformával kapcsolatos széles körű társadalmi viselkedésmódok és minták igazodjanak a gyermekes családok és a szülők szükségleteihez is.

ii. a pozitív szülői magatartás akadályainak megszüntetése, bárhol keletkeznek is. A foglalkoztatáspolitikának különösen biztosítania kell a családi élet és a dolgozói lét jobb összeegyeztethetőségét;

iii. a pozitív szülői magatartás elősegítése az azzal kapcsolatos ismeretek átadásával, és azáltal, hogy minden ahhoz szükséges intézkedést megtesznek, hogy ez a magatartás valósággá váljon. A szülői magatartás támogatására irányuló hatékony politikák megteremtése érdekében az állami hatóságoknak támogatniuk kell azokat a kezdeményezéseket, amelyek célja, hogy az emberek megismerjék a pozitív szülői magatartás értékeit és fontosságát. A kormányoknak tevételesen hozzá kell járulniuk a szülői magatartással kapcsolatos témák megismeréséhez, valamint a szülői magatartással kapcsolatos programokban való részvétel rendszeresítéséhez. A tájékoztatás során különböző szülői magatartásképeket kell bemutatni, hogy elkerülhető legyen a különbözőségek megbélyegzése.

A politika és az intézkedések fő céljának a gyermekek (minden dimenzióban érvényesülő) harmonikus fejlődésének és megfelelő kezelésének kell lennie, kellő tekintettel alapvető jogaira és méltóságukra. Elsődleges intézkedésként meg kell akadályozni a gyermekek elhanyagolását és a velük szemben alkalmazott durva bánásmódot, a fizikai és pszichológiai erőszakot (beleértve megalázásukat, lekezelésüket és testi fenyegetéseiket is).

Ugyancsak elengedhetetlen a megfelelő politika megvalósítása és továbbfejlesztése, amellyel elérhető, hogy változás jöjjön létre a társadalmi magatartásformákban és életformákban, amelynek révén hatékonyabban lehet megfelelni a gyermekek, szülők és családok szükségleteinek, és különösen megteremthető a családbarát munkakörülmények és szolgáltatások.

■ 4. A GYERMEKEK JOGAINAK BEÉPÍTÉSE A KÖZPOLITIKÁKBA

A szülői magatartás támogatására irányuló közpolitikáknak magukban kell foglalniuk a gyermekkorhoz kapcsolódó kérdéseket, elismerve az összes gyermek szükségleteit és érdekeit, és figyelmet fordítva koruknak, képességeiknek és érettségi szintjüknek megfelelő eltérő szükségleteikre. Ennek érdekében mindenkinek tiszteletben kell tartania a gyermekek jogairól szóló ENSZ Egyezményben foglalt elveket, függetlenül azok szövegösszefüggésétől, és különösen irányt kell mutatni az e területen

működő valamennyi – állami és magán – intézménynek, különösen a következő jogok és általános elvek tekintetében:

- i. a diszkrimináció-mentesség joga;
  - ii. a gyermekek legfontosabb érdekeit kell elsődleges szempontnak tekinteni;
  - iii. a gyermekek élethez és fejlődéshez való joga;
  - ix. a gyermekek részvételi joga, hogy kifejthessék nézeteiket, meghallgassák és figyelembe vegyék véleményüket, információkhoz jussanak, és csatlakozhassanak szövetségekhez és más szervezetekhez;
  - x. védelemre és ellátásra irányuló jog.
- Ennek érdekében lényeges, hogy a gyermekek kedvező családi környezetben és pozitív légkörben nőjenek fel.

■ 5. A SZÜLŐK FELADATAINAK, JOGAINAK ÉS KÖTELEZETTSÉGEINEK FIGYELEMBE VÉTELE

A gyermekek legfontosabb érdekében külön hangsúlyt kell helyezni a szülők jogaira, így a szülői feladatok ellátásához az állami hatóságok részéről biztosítandó megfelelő támogatáshoz való jogra is. A szülők részéről a gyermekeik iránt viselt egyenlő és közös felelősség járul leginkább hozzá a gyermekek személyiségének harmonikus fejlődéséhez.

Külön figyelmet kell fordítani az apák szerepének fontosságára gyermekek gondozásában és nevelésében, különösen figyelembe véve a nemek közötti egyenlőség elvét, a munka és a családi élet összeegyeztetését és a család szétszakadását, ami gyakran azzal jár együtt, hogy az apák gyermekeiktől külön élnek.

■ 6. A POLITIKÁK ÉS INTÉZKEDÉSEK FŐ ALKOTÓELEMEI

A pozitív szülői magatartás segítésére és ösztönzésére irányuló politikák akkor működnek a legjobban, ha azok a valódi partnerség érdekében a szülőkkel folytatott megbeszéléseken és párbeszédén, valamint önkéntes közreműködésen és részvételen alapulnak. Az ezen ajánlás 4. és 5. pontjában kifejtett lényeges elemek mellett a legfontosabb alkotóelemek a következők:

- 6.1. A családok támogatása
  - i. az állami hatóságok által javasolt, a szülők részére nyújtandó és fejlesztendő támogatásokra irányuló intézkedések mellett más intézményeknek (pl. önkormányzatoknak, társadalombiztosítási és egyéb szövetségeknek) támogatását is el kell ismerni és ösztönözni kell;
  - ii. a politikákat úgy kell kidolgozni, hogy azok eredményeként támogatást biztosítsanak a szülői szerephez a következő három szinten:
    - nem hivatalos: társadalmi kötelek létrehozása és a meglévők erősítése, valamint új kapcsolatok kialakításának ösztönzése a szülők, azok családja, a szomszédok és barátok között;
    - félhivatalos: a szülők és gyermekek szövetségeinek, valamint a civil szervezetek felhatalmazása, és számos önszervező egyéb közösségi csoport és szolgáltatás aktivizálása;
    - hivatalos: a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés megkönnyítése.

6.2. a gyermekek jogaival és a pozitív szülői magatartással kapcsolatos képzés támogatása

i. elő kell segíteni, hogy a szülők jobban megismerjék szerepük jellegét (és változásának módját), a gyermekek jogait, az előbbiekből következő feladatokat és kötelezettségeket, valamint saját jogaikat;

ii. a kormányoknak olyan átfogó irányelveket és konkrét programokat kell kidolgozniuk, amelyek segítséget nyújtanak kihívást jelentő élethelyzetekben, konfliktusok megoldásában, az indulatok kezelésében erőszakmentes eszközökkel és közvetítési technikákkal;

iii. támogatni kell a gyermekek bántalmazása különböző formáival kapcsolatos megelőző programokat, és a szülőket meg kell ismertetni ezzel a súlyos problémával és annak következményeivel a gyermekek fejlődésére;

iv. a gyermekeket is meg kell tanítani jogaikra és kötelezettségeikre, hogy tisztában legyenek a pozitív szülői magatartás fogalmával, és azzal, hogy ez mit jelent a számukra.

6.3. A családi és a dolgozó élet összeegyeztetése

i. az állami hatóságoknak jogi és egyéb rendelkezések (pl. rugalmas munkavégzési megállapodások, a munkaidő és az iskolai idő összehangolása, szabadság-kiadási politikák, különböző jó minőségű gyermekgondozási szolgáltatások, a fogyatékos, valamint a beteg gyermekek gondozásával kapcsolatos intézkedések stb.) útján meg kell teremteniük a szükséges feltételeket – és ösztönözniük kell az alkalmazottakat – arra, hogy jobban összeegyeztessék a családi és a dolgozó életet;

ii. ösztönözni kell a társadalmi partnereket a tárgyalásra és az egyes vállalatok és alkalmazottak konkrét igényeihez igazított, személyre szabott politikák kidolgozására;

iii. helyes gyakorlatokkal kell megvilágítani az alkalmazottak számára, hogy a munka és magánélet közötti egyensúlyt teremtő átfogó politika előnyös a vállalatok számára is.

6.4. Helyi szintű politikák

A helyi szinten hozott intézkedés különösen fontos ahhoz, hogy jobban az érintett lakosság igényeihez és jellemzőihez igazított választ adjon. Nemzeti vagy országos és helyi szintű, valamint e szintek közötti együttműködésre és összhangra van szükség ahhoz, hogy a családok részére jobb szolgáltatásokat lehessen nyújtani, és optimalizálni lehessen a rendelkezésre álló forrásokat és azok felhasználását. Államigazgatási eljárásokkal megfelelő szintű rugalmasságot kell biztosítani a szolgáltatások nyújtásában az összes család méltányos kezelésével összhangban.

7. A POLITIKÁK ÉS INTÉZKEDÉSEK CÉLCSOPORTJÁNAK MEGHATÁROZÁSA

Külön figyelmet kell fordítani a családokon belüli nehéz szociális körülményekre és válságokra, amelyek konkrétabb támogatást igényelnek.

Fontos, hogy az általános politikákat célhoz kötöttebb megközelítéssel kössük össze. Bizonyos helyzetekben és az életciklus bizonyos időszakaiban a szülői magatartás jellegénél fogva még nagyobb kihívást jelent. Az országok közötti eltérések ellené-

re a különböző csoportok szükségleteit különösen a következők esetében kell figyelemmel kísérni:

i. első alkalommal szülővé váló személyek;

ii. tizenéves szülők;

iii. speciális igényű családok;

iv. nehéz szociális-gazdasági helyzetben lévő családok.

Az elvált szülők esetében a támogatási politikáknak elsősorban arra kell irányulniuk, hogy fenntartsák a kapcsolatot a gyermekek és mindkét szülő között, hacsak a gyermek érdekei annak ellenkezőjét igénylik. Szakmai tanácsadást kell biztosítani, és figyelmet kell fordítani azokra az esetekre, ahol a szülők eltérő társadalmi háttérrel rendelkeznek, vagy különböző nemzeti-szűke-

Az állami hatóságoknak ösztönözniük kell és meg kell könnyíteniük a családok közötti kölcsönös segítségnyújtásra alakult szövetségek hálózatának létrehozását, és olyan helyeket kell biztosítaniuk, ahol a szülők találkozni tudnak, hogy megvitassák – szükség esetén szakemberekkel is – a szülői magatartással kapcsolatos kérdéseket, és megfelelő szolgáltatásokat kell nyújtani a szülők számára, például ingyenes segélyvonalat és tanácsadó szolgáltatást.

8. SZÜLŐI MAGATARTÁS A TÁRSADALMI KIREKESZTETTSÉG HELYZETÉBEN

A szülői magatartás különösen nehezzé válhat a társadalmi kirekesztettség helyzeteiben, vagy amikor a társadalmi kirekesztés veszélye áll fenn, és külön figyelmet kell fordítani az ilyen helyzetben lévő gyermekek és családok szükségleteire, speciális tekintettel a következőkre:

i. adott esetben hosszú távú támogatás biztosítása, amellyel segítik őket abban, hogy más gyermekekhez és családokhoz hasonló eredményeket érhessenek el; az ilyen támogatásba bele kell tartoznia, hogy otthonaikban vagy olyan helyeken is segítséget nyújtsanak, ahol gyakran megfordulnak, és figyelembe kell venni a társadalmilag kirekesztett helyzetben lévő szülők idegenkedését a szociális segítségtől, és különösen attól való féltelmüket, hogy gyermekeiket elvehetik tőlük;

ii. megfelelő eszközök biztosítása a szülők támogatására, és annak lehetővé tétele, hogy megszerezzék a gyermekeikkel szembeni feladataik ellátásához szükséges képességeket;

iii. a szociális jogok (beleértve a megfelelő jövedelemhez, egészségügyi ellátáshoz, oktatáshoz, lakáshoz és munkához jutáshoz való jogot), valamint ugyanolyan minőségű célzott szolgáltatásokhoz garانتálása, mint amelyet más családok élveznek;

iv. annak biztosítása, hogy a kirekesztettségtől szenvedő családokra és gyermekekre – szociális helyzetükre figyelemmel (ideértve a nagyobb létszámú családot, a közösséget és rokoni hálózatukat is) – ugyanúgy tekintsenek, és ugyanolyan minőségű szolgáltatásokban részesülhessenek – ezen belül a helyi szolgáltatások is értendők –, mint más családok, szükségleteiknek megfelelően;

v. bizalomteljes kapcsolat kiépítése a családokkal, és annak lehetővé tétele, hogy a családok visszanyerjék ellenőrzésüket saját életük felett;

vi. közös oktatás szervezése szakemberek és szülők számára, hogy kölcsönösen jobban ismerjék és értsék egymást, közös tervet készítsenek a gyermek legfontosabb érdekében, és a szakemberek részére biztosítsák, hogy tájékozódjanak arról, hogy mivel szembesülnek ezek a családok, és jobban megismerjék családi terveiket;

vii. egyéni és kollektív támogatás biztosítása a szakemberek részére, hogy növeljék szakmai színvonalukat a nehéz helyzetben lévő emberekkel való eljárásban és megtehessek a szükséges intézkedéseket az újfajta megközelítések kialakításához;

viii. eseti intézkedések abból a célból, hogy elkerülhető legyen a migráns családok marginalizálódásának kockázata;

ix. az olyan intézkedések és adminisztrációs gyakorlatok elkerülése, amelyek megbélyegzik a gyermekeket azáltal, hogy másként kezelik őket csak azért, mert családjaik kevésbé jómódúak, mint más emberek;

x. a családi problémák leküzdésének hatékony eszközeként intézkedések bevezetése az iskolából való kihullás megakadályozására.

■ 9. MINŐSÉGI IRÁNYELVEK SZAKEMBEREK RÉSZÉRE

A fenti jogok és elvek megfelelő alkalmazása érdekében megfelelő szempontrendszert és szabályokat kell alkotni. A szakemberek és szakmai munkát végzők részére (beleértve azokat is, akik nem közvetlenül foglalkoznak gyermekekkel, de akik munkája hatással van a gyermekek jogaira) irányelveket kell kidolgozni szolgáltatásaik fő tárgyával kapcsolatban, külön hangsúlyt helyezve a következőkre:

i. a méltányosság és hozzáférési jog elvére, amely minden intézkedésnek alapját kell képeznie;

ii. a szülőkkel való partnerség kialakításának és a szülők felhatalmazásának elvére; A partnerség a szülők saját tapasztalatának és gyermekeik ismeretének elismerését feltételezi;

iii. az állami ügynökségek közötti együttműködésre és interdiszciplináris koordinációra, amely meghatározza az egyes intézmények speciális tevékenységi területeit, és biztosítja a felszerelések és munka megosztását egy tantervek közötti hálózat keretében;

iv. annak biztosítására, hogy megfogalmazzák a teljes körű szolgáltatások alkalmazását a támogatás és segítségnyújtás tekintetében, ösztönözve a családi kezdeményezéseket anélkül, hogy túlzott függőséget alakítana ki. Ennek megfelelően támogatni kell a családok erősségeit és erőforrásait. Ez azt is jelenti, hogy a szakembereknek előítélettől és megbélyegzéstől mentesen kell a szülőket támogatniuk;

v. a szülők önbizalmának megeremtésére, képességeik és lehetőségeik hangsúlyozására, és a szülők arra ösztönzésére, hogy jól tájékozottak és képzettek legyenek;

vi. a gyermekek számára annak lehetővé tételére, hogy kifejezzék érzéseiket és igényeiket, különösen a kisebb gyermekek és a kommunikációs nehézségekkel rendelkező gyermekek esetén;

vii. a szolgáltatások nyújtásának és a szakmai gyakorlatok fontosságára, biztosítva, hogy a hangsúlyt a következőkre helyezték:

- az érintett szakemberek alapos képzése;
- folyamatos külső és belső értékelés (önértékelés);
- az intézkedés folyamatossága;
- a gyermekek és családok megértésén alapuló válaszok a maguk összefüggésében;

viii. módszerek átadására a szülői gondoskodás elmulasztásának kockázatára vonatkozó tényezők meghatározására, hogy azokat eljuttassák a szociális szolgáltatókhoz, egészségügyi szakemberekhez, a kisgyermekkel foglalkozó személyekhez, tanárokhoz és gyermekgondozókhoz, amellyel kiképzik őket a problémákkal küszködő szülők azonosítására ebben a tekintetben, és támogatást nyújtanak. Folyamatosan törekedni kell a családok támogatásával foglalkozó szolgáltatások közötti jobb koordinációra;

ix. az intézkedések végrehajtásának koordinálására, hogy elválaszthatóak a gyermekeket szüleiktől, ha arra van szükség, együttműködve az eredeti szülőkkel (elsősorban partnerségben a szülőkkel), mely lehetővé teszi számukra, hogy felkészüljenek, vagy jobban felkészüljenek erre az intézkedésre, és úgy fogadják azt, mint a gyermek legfőbb érdekei biztosításának eszközeit. Az ilyen intézkedéseknek – amennyire lehetséges – a gyermek családi környezetbe való visszakérését kell céloznia.

■ 10. ISKOLAI ÉS GYERMEKGONDOZÁSI KÖRNYEZET

Ösztönözni kell az iskolai neveléshez nyújtandó segítség és a szülői magatartás támogatásának integrált megközelítését (különösen ott, ahol a gyermekek nem rendelkeznek stabil gyökerekkel vagy állandó otthonnal – például a roma származású gyermekek, migránsok gyermekei esetén); ösztönözni kell a gyermeknevelést és az iskolai beilleszkedést, valamint a párbeszédet az említett szolgáltatók és a szülők között, különös tekintettel a nehéz helyzetben lévő és a speciális igényű családokra.

■ 11. A SZÜLŐKNEK ÉS A GYERMEKEKÉRT ÉS A GYERMEK NEVELÉSÉBEN FELELŐSSÉGGEL RENDELKEZŐ SZEMÉLYEKNEK SZÓLÓ FŐ ÜZENET

Minden szülőhöz és azokhoz a személyekhez, akik napi szinten gyermeket gondoznak vagy gyermekneveléssel foglalkoznak (pl. gyermekfelügyelőkhöz és az iskolai tantestületekhez) el kell juttatni a fő üzeneteket. Ezeknek az üzeneteknek világossá kell tenniük, miként kell a gyermekek személyiségét tiszteletben tartani, és miként kell részvételüket segíteni, valamint azt, hogy a szülőknek jogaik, és egyben kötelezettségeik is vannak. A fő üzeneteket az összes érdekelt féllel, különösen a szülőkkel, a szolgáltatókkal és a gyermekekkel folytatandó konzultáció alapján kell kidolgozni, és folyamatosan figyelemmel kell kísérni, hogy hatékonyak legyenek, és betartsák azokat.

■ 12. NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Intézkedéseket kell foganatosítani nemzetközi együttműködés és a szülői magatartással kapcsolatos legjobb gyakorlatok cseréjének jobb tétele érdekében.